

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/263/2020
Identifikačné číslo spisu: 1114225314
Dátum vydania rozhodnutia: 15.12.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1114225314.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu E. A., bývajúceho v U., J. Č.. X, zastúpeného JUDr. Katarínou Kaňkovou, PhD. so sídlom v Hlohovci, Hurbanova 81, proti žalovaným 1/ Slovenská kancelária poisťovateľov, so sídlom v Bratislave, Trnavská cesta č. 82, IČO: 36 062 235, za ktorú koná Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad č. 4, IČO: 00 151 70 a 2/ Ministerstvo vnútra SR, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 2, o náhradu škody na zdraví, vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 18C/160/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 17. decembra 2019 sp. zn. 5Co/59/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ a 2/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 9. júna 2016 č. k. 18C/160/2014-155 zamietol žalobu, ktorou si žalobca uplatňoval úrazovú rentu za čas odo dňa 11. februára 2013, ktorej výplata bola žalovaným 1/ z dôvodu priznania starobného dôchodku pozastavená. Účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 444, § 447, § 447a zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) § 89a zákona č. 461/2003 Z. z., § 293o zákona č. 361/2004 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len zákon „zákon o sociálnom poistení“) a právne tým, že nárok žalobcu na náhradu škody na zdraví v súvislosti s dopravnou nehodou z 27. júna 1998, zapríčinenou vodičom žalovaného 2/, sa spravuje ustanoveniami § 444 a nasl. Občianskeho zákonníka a zo strany žalovaného 1/ boli aj uspokojené. Sporným zostal nárok žalobcu na úrazovú rentu po priznaní starobného dôchodku, ktorý súd považoval za neopodstatnený. Na právna úprava náhrady za straty na zárobku (§ 447 Občianskeho zákonníka) nadväzuje právna úprava náhrady za stratu na dôchodku podľa § 447a Občianskeho zákonníka. Od priznania starobného dôchodku žalobca nemá nárok na náhradu za stratu na zárobku podľa § 447 Občianskeho zákonníka v spojení s § 89a zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení ale na náhradu za stratu na dôchodku podľa § 447a. Občiansky zákonník v čase vzniku škody odkazoval pri nároku náhrady za stratu na zárobku na vtedy platné ustanovenia Zákonníka práce. Prijatím zákona o sociálnom

poistení (s účinnosťou od 1.1.2004) však bola uvedená právna úprava zo Zákonníka práce vypustená a zapracovaná do odškodňovania pracovných úrazov a chorôb z povolania v rámci zákonného úrazového poistenia. Následne novelou Občianskeho zákonníka zákonom č. 404/04 Z. z. s účinnosťou od 1. augusta 2004 bolo novelizované ustanovenie § 447 Občianskeho zákonníka tak, že uvedená norma odkazovala na všeobecné ustanovenia zákona o sociálnom poistení. Podľa § 89a tohto zákona nárok na úrazovú rentu zaniká dňom dovŕšenia dôchodkového veku alebo dňom priznania predčasného starobného dôchodku. Súd neakceptoval argumentáciu žalobcu o tom, že pre vznik nároku za stratu na zárobku pred 1. januára 2004 je potrebné v spore aplikovať ustanovenie § 293o zákona o sociálnom poistení, keďže účelom jeho prijatia bolo zabezpečenie odškodnenia dotknutej skupiny osôb, ktorej na základe pracovnoprávnej úpravy v prípade pracovného úrazu a choroby z povolania nárok za stratu na zárobku zanikol po dosiahnutí veku 65 rokov, starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku. Novela zákona o sociálnom poistení, vykonaná zákonom č. 310/06 Z. z. s účinnosťou od 1.8.2006, umožnila uvedeným ustanovením týmto dotknutým osobám poberať úrazovú rentu doživotne. O trovách konania rozhodol podľa § 147 Občianskeho súdneho poriadku, keďže žalovaní 1/ a 2/ si trovy konania neuplatnili, súd im ich nepriznal.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 17. decembra 2019 č. k. 5Co/59/2017-189 rozsudok prvej inštancie potvrdil a žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil argumentáciou, že podľa vyjadrenia žalobcu neuplatňuje si v spore náhradu za stratu na dôchodku podľa § 447a Občianskeho zákonníka, pretože sa domnieva, že i po priznaní starobného dôchodku zostáva zachovaný nárok na náhradu straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti podľa ustanovenia § 293o zákona číslo 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Podľa tohto ustanovenia ak nárok na výplatu úrazovej renty, na ktorú bola prekvalifikovaná náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity podľa § 272 ods. 3, trvá k 31. júlu 2006, úrazová renta sa vypláca po tomto dni aj po priznaní starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo po dovŕšení 65 rokov veku poberateľa, a to vo výške 50 % sumy úrazovej renty vyplácanej ku dňu priznania starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo ku dňu dovŕšenia 65 rokov veku poberateľa po zvýšení podľa tohto zákona (ods. 1 prvá veta). Uvedené ustanovenie bolo zakomponované do zákona číslo 310/2006 Z. z. o sociálnom poistení s účinnosťou od 1. augusta 2006. Podľa dôvodovej správy k uvedenému zákonu sa navrhuje obnovenie výplaty odňatej úrazovej renty podľa prechodného ustanovenia § 260 ods. 1 poškodeným, ktorí utrpeli pracovný úraz alebo u nich vznikla choroba z povolania z dôvodu, že novou právnou úpravou úrazového poistenia, účinnou od 1. januára 2004, nebola náhrada za stratu na dôchodku (§ 202 Zákonník práce) prevzatá z dôvodu, že poskytovanie novoupravenej úrazovej renty patrilo doživotne. Od 1. augusta 2006 úrazová renta patrí do dovŕšenia dôchodkového veku alebo do priznania predčasného starobného dôchodku. Z uvedenej dôvodovej správy, tvoriacej súčasť súdneho spisu je celkom nesporné, že ustanovenie § 293o zákona o sociálnom poistení sa vzťahuje na poškodených na zdraví, ktorí utrpeli škodu na zdraví v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania. Žalobca nesporne takýmto poškodeným nie je. Žalobca teda nepatrí medzi osoby, na ktoré možno aplikovať ustanovenie zákona o sociálnom poistení, na ktorom žalobca založil vecnú opodstatnenosť žaloby, a to bez ohľadu na skutočnosť, že náhrada za stratu na zárobku patriaca do 31. decembra 2003 sa za úrazovú rentu len považuje a nie je úrazovou rentou podľa § 88 zákona o sociálnom poistení (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/20/12). Práve z dôvodu, že náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti sa len považuje za úrazovú rentu na účely nároku na jej ďalšiu výplatu a zvyšovanie, bolo potrebné riešiť tých poškodených, ktorým ku dňu účinnosti zákona o sociálnom poistení z dôvodu pracovného úrazu a choroby z povolania ešte nárok na stratu na dôchodku, nadväzujúci na stratu na zárobku (s ktorej výplatu zákon počítal v ustanovení § 272 ods. 3), ešte nevznikol, a ktorým pre existenciu nároku na náhradu za stratu na zárobku nebola priznaná úrazová renta podľa § 88, ktorá s účinnosťou od 1. augusta 2006 už nebola vyplácaná doživotne. Nárok na ňu v zmysle § 89a zákona číslo 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení zaniká dovŕšením dôchodkového veku (i priznaním predčasného starobného dôchodku), avšak zakladá účasť na starobnom dôchodkovom poistení (§ 15 ods. 1 písm. f/ zákona), naproti tomu u poškodených na zdraví z dôvodu choroby povolania a pracovného úrazu poberanie náhrady za stratu na zárobku nezakladá účasť na starobnom dôchodkovom poistení (nebude dôchodok

zvýšený za obdobie poberania náhrady za stratu na zárobku), ale zákonodarca sa týchto poškodených rozhodol kompenzovať postupom podľa § 293o zákona o sociálnom poistení. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie i žalovaného 1/ o tom, že žalobcovi prislúcha nárok za stratu na dôchodku podľa § 447a Občianskeho zákonníka, pokiaľ preukáže, že k takejto strate aj reálne došlo. Keďže žalobca môže stratu na dôchodku reparať podľa § 447a Občianskeho zákonníka, nie je žiaden dôvod, aby zákonodarca považoval aj tých poškodených, u ktorých škoda na zdraví nevznikla v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, za osoby, na ktoré sa vzťahuje ustanovenie § 293o zákona o sociálnom poistení. Žalobcove práva sú v plnom rozsahu garantované inštitútom náhrady za stratu na dôchodku, ktorý nemá žiadne časové a ani iné obmedzenie. S týmto inštitútom počítal do 31. decembra 2003 i Zákonník práce (§ 202). Je na žalobcovi, aby pre prípad, že žalovaný 1/ neakceptuje stratu na dôchodku, uplatňoval nároky z tohto inštitútu vyplývajúce v súdnom konaní. Pre jednoznačné stanovisko žalobcu, že takýto nárok v spore neuplatňuje, súdu nezostalo ako vecne neopodstatnenú žalobu zamietnuť. Nárok na náhradu odvolacieho konania nepriznal úspešným žalovaným 1/ a 2/, keďže im žiadne nevznikli.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v spojení s § 432 CSP. Dovolateľ má za to, že rozhodnutie krajského súdu záviselo od vyriešenia právnych otázok:

3.1. Zaniká nárok na náhradu za stratu na zárobku priznanú v roku 1999 podľa § 447 Občianskeho zákonníka, ak bol poberateľom náhrady za straty a zárobku priznaný starobný dôchodok? Žalobca má za to, že nárok na náhradu za stratu na zárobku priznaná v roku 1999 podľa § 477 Občianskeho zákonníka nezaniká z titulu priznania starobného dôchodku, nakoľko nejde o zmenu pomerov, na základe ktorej by bolo potrebné vyplácaný nárok posúdiť, pretože každý poberateľ starobného dôchodku môže neobmedzene poberať mzdu, prípadne iný príjem.

3.2. Zaniká nárok na náhradu za stratu na zárobku priznaný podľa ustanovenia § 447 Občianskeho zákonníka s poukazom na ustanovenie § 89a zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení? Žalobca má za to, že nárok na náhradu za stratu na zárobku podľa § 477 Občianskeho zákonníka môže zaniknúť len v prípade zmeny pomerov ako napr. smrť, zlepšenie zdravotného stavu a pod. Nie je možné aplikovať na zánik nároku ustanovenie § 89a zákona č. 461/2003 Z.z. pretože tento právny predpis sa na tento občianskoprávny nárok nevzťahuje.

3.3. Je prípustné analogicky aplikovať ustanovenie § 293o v spojení s § 293ay zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v prípade súbehu starobného dôchodku a náhrady za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti, ktorá bola priznaná podľa § 447 Občianskeho zákonníka? Platí zásada iura novit curia a analogia iuris, kedy súd má na daný zistený skutkový stav aplikovať príslušnú právnu normu, a ak takej normy niet, tak právnu normu, ktorá upravuje právne vzťahy najbližšie. Z uvedeného dôvodu žalobca tvrdí, že je potrebné analogicky použiť ustanovenie 293o v spojení s § 293ay zákona č. 461/2003 Z. z. a náhradu uplatneného nároku naďalej v plnom rozsahu uhrádzať a zvyšovať.

3.4. Podľa § 89a zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení zaniká nárok na úrazovú rentu dovýšením dôchodkového veku aj v prípadoch, keď nárok na náhradu za stratu na zárobku, ktorá bola transformovaná na úrazovú rentu vznikol pred 1. januárom 2004? Žalobca má za to, že podľa § 89a zákona č. 461/2003 Z. z. zaniká len úrazová renta priznaná po 1. januári 2004 a nie strata na zárobku po skončení PN priznaná podľa predchádzajúcich predpisov, ktorá bola len na úrazovú rentu transformovaná.

3.5. Je možné od prijatia zákona č. 404/2004 Z. z. považovať občianskoprávny nárok náhrady zo straty na zárobku po skončení práceneschopnosti, ktorý vznikol v roku 1999 za úrazovú rentu? Žalobca má za to, že zo žiadneho ustanovenia zákona nie je možné dovodiť, že by občianskoprávny nárok na náhradu za stratu na zárobku bol transformovaný na úrazovú rentu.

3.6. Je možné aplikovať ustanovenie § 89a zákona č. 461/2003 Z. z. upravujúce zánik nároku na úrazovú rentu aj na zánik nároku na náhradu za stratu na zárobku priznanú podľa § 447 Občianskeho zákonníka? Žalobca má za to, že aplikovať ustanovenie § 89a zákona č. 461/2003 Z. z. možno len na úrazovú rentu, ktorá bola priznaná podľa zákona č. 461/2003 Z. z. nie na úrazovú rentu, ktorá bola transformovaná zo straty na zárobku po skončení práce neschopnosti podľa pracovnoprávnych predpisov. Žalobca má za to, že nie sú splnené dôvody na zmenu rozhodnutia, aby dovolací súd v

zmysle § 449 ods. 1 a 2 CSP rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaný 1/ sa k podanému dovolaniu vyjadril a uviedol, že dovolanie žalobcu je nedôvodné a navrhol aby dovolací súd dovolanie zamietol a žalovanému 1/ priznal náhradu trov konania. Žalovaný 2/ sa k podanému dovolaniu vyjadril a uviedol, že na strane žalobcu absentuje relevantný dovolací dôvod, nakoľko obdobná právna otázka už bola v dovolacej praxi najvyššieho súdu vyriešená. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto už nemá dôvod zaoberať sa nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ v spojení s ustanovením § 432 CSP, pretože neboli splnené podmienky uvedené v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie v zmysle § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) najskôr skúmal či je prípustné dovolanie žalovanej a po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

7. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. Žalobca prípustnosť svojho dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods.1 písm. b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

10. Dovolateľ, zastúpený advokátom, v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP uviedol nasledujúce právne otázky doposiaľ neriešené dovolacím súdom:

10.1. Zaniká nárok na náhradu za stratu na zárobku priznanú v roku 1999 podľa § 447 Občianskeho zákonníka, ak bol poberateľom náhrady za straty a zárobku priznaný starobný dôchodok?

10.2. Zaniká nárok na náhradu za stratu na zárobku priznaný podľa ustanovenia § 447 Občianskeho zákonníka s poukazom na ustanovenie § 89a zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení?

10.3. Je prípustné analogicky aplikovať ustanovenie § 293o v spojení s § 293ay zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v prípade súbehu starobného dôchodku a náhrady za stratu ma zárobku po skončení práceneschopnosti, ktorá bola priznaná podľa § 447 Občianskeho zákonníka?

10.4. Podľa § 89a zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení zaniká nárok na úrazovú rentu dovŕšením dôchodkového veku aj v prípadoch, keď nárok na náhradu za stratu na zárobku, ktorá bola transformovaná na úrazovú rentu vznikol pred 1. januárom 2004?

10.5. Je možné od prijatia zákona č. 404/2004 Z. z. považovať občianskoprávny nárok náhrady zo straty na zárobku po skončení práceneschopnosti, ktorý vznikol v roku 1999 za úrazovú rentu?

10.6. Je možné aplikovať ustanovenie § 89a zákona č. 461/2003 Z. z. upravujúce zánik nároku na úrazovú rentu aj na zánik nároku na náhradu za stratu na zárobku priznanú podľa § 447 Občianskeho zákonníka?

11. Dovolací súd zdôrazňuje, že nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. b/ CSP je, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

12. Osobitne významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je jej zásadný právny význam. Aj za účinnosti nových civilných predpisov je opodstatnené konštatovanie, že otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre tú ktorú prejednávajú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky (1Cdo/132/2009, 2Cdo/71/2010, 3Cdo/51/2006, 4Cdo/151/1998, 5Cdo/1/2010, 7Cdo/117/2011). Účelom § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky (a „zaplnením bielych miest doterajšieho rozhodovania dovolacieho súdu prispieť k vytvoreniu jeho ustálenej rozhodovacej praxe“).

13. Naostatok treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je relevantná len otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky vyššie uvedené znaky. Ak z týchto znakov chýba čo i len jeden, nemôže byť dovolanie procesne prípustné.

14. Vychádzajúc z obsahu spisu a z obsahu rozhodnutí súdov nižších inštancií, súd prvej inštancie uviedol, že žalobca si uplatňoval úrazovú rentu za čas odo dňa 11.2.2013, ktorej výplata bola žalovaným 1/ z dôvodu priznania starobného dôchodku pozastavená. Uviedol, že nárok na náhradu škody na zdraví v súvislosti s dopravnou nehodou dňa 27.06.1998, zapríčinenou vodičom žalovaného 2/ sa spravuje ustanoveniami § 444 a nasl. Občianskeho zákonníka a zo strany žalovaného 1/ boli aj uspokojené. Sporným zostal nárok žalobcu na úrazovú rentu po priznaní starobného dôchodku, ktorý súd považoval za neopodstatnený. Právna úprava náhrady za straty na zárobku (§ 447 OZ) nadväzuje právnou úpravou náhrady za stratu na dôchodku podľa § 447a OZ. Od priznania starobného dôchodku žalobca nemá nárok na náhradu za stratu na zárobku podľa § 447 OZ v spojení s § 89a zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení ale na náhradu za stratu na dôchodku podľa § 447a. Občiansky zákonník v čase vzniku škody odkazoval pri nároku náhrady za stratu na zárobku na vtedy platné ustanovenia Zákonníka práce. Prijatím zákona číslo 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (s účinnosťou od 1.1.2004) však bola uvedená právna úprava zo Zákonníka práce vypustená a zapracovaná do odškodňovania pracovných úrazov a chorôb z povolania v rámci zákonného úrazového poistenia. Následne novelou OZ zákonom č. 404/04 Z. z. s účinnosťou od 1.8.2004 bolo novelizované ustanovenie § 447 OZ tak, že uvedená norma odkazovala na všeobecné ustanovenia zákona o sociálnom poistení. Podľa § 89a zákona číslo 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, nárok na úrazovú rentu zaniká dňom dovŕšenia dôchodkového veku alebo dňom priznania predčasného starobného dôchodku. Prvoinštančný ani odvolací súd neakceptovali argumentáciu žalobcu o tom, že pre vznik nároku za stratu na zárobku pred 1.1.2004 je potrebné v spore aplikovať ustanovenie § 293o zákona o sociálnom poistení, keďže účelom jeho prijatia bolo zabezpečenie odškodnenia dotknutej skupiny osôb, ktorej na základe pracovnoprávnej úpravy v prípade pracovného úrazu a choroby z povolania nárok za stratu na zárobku zanikol po dosiahnutí veku 65 rokov, starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku. Novela zákona o sociálnom poistení, vykonaná zákonom č. 310/06 Z. z. s účinnosťou od 1.8.2006 umožnila uvedeným ustanovením týmto dotknutým osobám poberať úrazovú rentu doživotne. Prvoinštančný ako aj odvolací súd ustálil, že ustanovenia § 293o zákona číslo 310/2006 Z. z. o sociálnom poistení na priznanie nároku na úrazovú rentu predpokladá kumulatívne splnenie 2 zákonných podmienok a to konanie nároku na výplatu úrazovej renty ku dňu 31.7.2006 a priznanie starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku

alebo dovŕšenie 65. roku veku ku dŕnu ũčinnosti prijatej novely zákona o sociálnom poistení číslo 310/2006 Z. z., čo sa v prípade žalobcu nestalo. V konaní je nepochybné, že ũkonom žalobcu a to doručením ŕiadosti o priznanie starobného dôchodku, tým došlo k strate na poberanie ũrazovej renty resp. náhrady straty na zárobku a to z dôvodu, že zdrojom prŕjmov žalobcu ũž nie je zárobok, ale dávka invalidného dôchodku, ktorá nahrádza zárobok. V konaní je nepochybné, že od priznania starobného dôchodku žalobcovi nárok na náhradu straty na zárobku podľa § 447 OZ v spojení s §89a zákona o sociálnom poistení číslo 310/2006 Z. z, neprislúcha. Dovolací súd v zhode so závermi zistenými súdmi nižšieho stupňa uvádza, že náhrada za stratu na zárobku kompenzuje znížený zárobok resp. invalidný dôchodok, patŕi teda len do priznania starobného dôchodku, ktorý sa stal novým zdrojom prŕjmu žalobcu. V prípade starobného dôchodku preto do ũvahy ũž nepripadá moŕznosť o znížení jeho zárobku po skončení pracovnej neŕeschopnosti, nakoľko zásadne starobný dôchodca nie je zaradený do pracovného procesu, zdrojom jeho prŕjmu je dôchodok a nie zárobok, ktorého zníženie by bolo moŕzné ďalej kompenzovať v zhode s rozhodnutiami R13/1989, Rc/35/1996, uznesenie NS ŀR sp. zn. 25Cdo/288/2004, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/20/2012 z 27.2.2013, 4So/120/2009 z 31.3.2010.

15. Po preskúmaní obsahu spisového materiálu dovolací súd dospel k záveru, že vymedzené právne otázky v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nastolené dovolateľom moŕžno považovať ũž za vyriešené v rozhodovacej činnosti súdov ktoré posudzujú predmetné nároky.

16. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že ak súdy nižšieho stupňa dospeli k skutkovému a právnomu záveru (byť viazané obsahom a rozsahom žalobného návrhu žalobcu), nie je moŕzné nároky v dovolacom konaní rozširovať, či inak uplatňovať a to ani procesným inštitútom poŕiadavky poloŕzenia právnych otázok, ktoré podľa názoru žalobcu mali byť riešené v odvolacom konaní. Takto vyšpecifikované dovolateľom nastolené otázky (1-6) neboli rozhodujúce (kľúčové) pre rozhodnutie odvolacieho súdu, t. j. nejde o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení zaloŕil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Predmetom sporu zostala sporná otázka, a to, či žalobca má nárok na ũrazovú rentu po priznaní starobného dôchodku. Táto skutková okolnosť bola podstatná pre konanie súdu prvej inštancie a aj pri rozhodovaní odvolacieho súdu.

17. K spôsobu, ktorým žalobca v danom prípade odôvodňuje prŕipustnosť dovolania, najvyšší súd uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu v civilnom sporovom konaní spravidla predchádza riešenie celého radu procesnoprávných a hmotnoprávných otázok s rôznym významom pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako bezvýznamné pre svoje rozhodnutie. Právna otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť preto v dovolaní vymedzená jasným, ũrčitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý dovolaciemu súdu umoŕňuje prijatť záver o tom, konkrétne o ktorú otázku dovolateľovi ide, a či vo vzťahu k nej je daná prŕipustnosť (a v prípade prŕipustnosti aj dôvodnosť) dovolania. Je potrebné si uvedomiť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie „ďalšie odvolanie“ (porovnaj sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako ďalší „odvolací súd“, resp. súd, ktorý by mohol a mal posúdiť všetko, čím sa zaoberali súdy oboch inštancií; nemôže preto posudzovať všetky otázky, ktoré pred ním riešili tieto súdy (inak by sa stieral rozdiel medzi prvoinštančným, odvolacím a dovolacím konaním). Treba tiež zdôrazniť, že dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 CSP) nie je moŕzné interpretovať a uplatňovať rovnako, ako odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (porovnaj sp. zn. 8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018). Otázky v okolnostiach daného sporu neboli kľúčové pre rozhodnutie odvolacieho súdu, t. j. nešlo o otázky, ktoré odvolací súd riešil a na ich vyriešení zaloŕil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Navyše predmetná dovolacia argumentácia okrem toho, že nebola predmetom právneho posúdenia a riešenia kľúčových právnych otázok zo strany odvolacieho súdu, nebola ani v odvolacom konaní dovolateľom nastolená. Dovolací súd sa tak nemôže ŕnou ani vecne zaoberať, pretože sa ŕnou meritorne nezaoberal ani odvolací súd z dôvodu pasivity odvolateľa v rámci odvolacieho konania. Opačným prŕístupom by dovolací súd presiahol hranice dovolacieho prieskumu stanovené zákonom, a v podstate by tým negoval zmysel a ũčel dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Na základe uvedeného nemoŕžno dovolanie žalobcu považovať za procesne prŕipustné.

18. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že otázky nastolené žalobcom v dovolaní nemajú v okolnostiach daného sporu (a tohto dovolacieho konania) znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v dôsledku čoho prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia nevyplýva. Procesne neprípustné dovolanie preto najvyšší súd odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

19. Žalovaní 1/ a 2/ boli v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešní (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol im nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.